

ข้อเท็จจริง

๑. ความตกลงว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ

● ความตกลงว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (Government Procurement Agreement: GPA) ภายใต้องค์การการค้าโลก (WTO) เป็นความตกลงที่กำหนดข้อผูกพันการเปิดตลาดการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐหลักการ และแนวทางการปฏิบัติในบริบทของการค้าระหว่างประเทศ โดยเป็นความตกลงหลายฝ่าย (Plurilateral Agreement) ซึ่งจะมีผลบังคับใช้กับประเทศสมาชิก WTO ที่เข้าเป็นภาคีของความตกลงดังกล่าวเท่านั้น โดยในปัจจุบัน มีประเทศสมาชิก WTO เข้าเป็นภาคีความตกลง GPA แล้วทั้งสิ้น ๔๗ ประเทศ ประกอบด้วย ลิกเตนสไตน์ นอร์เวย์ แคนาดา ใต้หวัน ฮองกง สหรัฐอเมริกา สหภาพยุโรป (และประเทศสมาชิก ๒๘ ประเทศ) ไชล์แลนด์ สิงคโปร์ อิสราเอล ญี่ปุ่น อาร์เมเนีย เกาหลีใต้ อาหรับกาตาร์ สวิตเซอร์แลนด์ มอนเตเนโกร นิวซีแลนด์ ยูเครน และมอลโดวา

นอกจากนี้ ภายใต้ความตกลง GPA ยังมีคณะกรรมการว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (คณะกรรมการ GP) ซึ่งประกอบด้วยภาคีความตกลง GPA ทั้งหมด ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการกำกับดูแลการดำเนินการต่างๆ ภายใต้ความตกลงดังกล่าว อีกทั้ง คณะกรรมการ GP ยังประกอบไปด้วยผู้สังเกตการณ์ที่เป็นประเทศสมาชิก WTO จำนวน ๒๙ ประเทศ ประกอบด้วย แอลเบเนีย อาร์เจนตินา ออสเตรเลีย บาห์เรน แคนาดา จีน โคลอมเบีย จอร์เจีย อินเดีย อินโดนีเซีย จอร์แดน สาธารณรัฐคิริบาส มาเลเซีย มองโกเลีย โอมาน ปานามา รัสเซีย ซาอุดีอาระเบีย ศรีลังกา ทาจิกิสถาน มาซิโดเนีย ตุรกี เวียดนาม ปากีสถาน คอสตาริกา ไทย เซเชลส์ และคาซัคสถาน (โดยมี ๑๐ ประเทศที่เป็นผู้สังเกตการณ์อยู่ระหว่างการดำเนินการเพื่อเข้าเป็นภาคีความตกลง GPA ได้แก่ แอลเบเนีย ออสเตรเลีย จีน จอร์เจีย จอร์แดน สาธารณรัฐคิริบาส โอมาน รัสเซีย ทาจิกิสถาน และมาซิโดเนีย) รวมทั้งผู้สังเกตการณ์ที่เป็นองค์การระหว่างประเทศ จำนวน ๔ ราย ได้แก่ OECD IMF UNCTAD และ International Trade Center (ITC)^๑

● พันธกรณีของประเทศภาคีสมาชิก WTO ที่เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP

ผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP ไม่มีภาระหน้าที่หรือข้อผูกพันใดๆ ที่จะต้องปฏิบัติตาม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ไม่มีข้อบ่งชี้ในความตกลง GPA ที่กำหนดให้ประเทศสมาชิก WTO ที่มีความประสงค์เข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามก่อนได้รับสถานะผู้สังเกตการณ์ หรือกำหนดให้ผู้สังเกตการณ์มีพันธกรณีที่จะต้องเข้าเป็นภาคีความตกลง GPA ในภายหลังแต่อย่างใด โดยผู้สังเกตการณ์สามารถดำรงสถานะการเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP นานเพียงใดก็ได้ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าผู้สังเกตการณ์จะสามารถเข้าร่วมในการประชุมหารือของคณะกรรมการ GP ได้ แต่ในประเด็นข้อตัดสินหรือมติในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับความตกลง GPA จะมีเพียงภาคีความตกลง GPA เท่านั้นที่สามารถมีส่วนร่วมในการตัดสินใจได้

● ประโยชน์ที่ไทยจะได้รับจากการเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP

การเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP จะทำให้ไทยได้รับสิทธิในการเข้าร่วมประชุมของคณะกรรมการ GP ได้รับทราบการดำเนินการภายใต้ความตกลง GPA และสังเกตการณ์การหารือในประเด็นสำคัญ อาทิ การเจรจาเพื่อเข้าเป็นภาคีความตกลง GPA (Negotiations accession) ของประเทศสมาชิกต่างๆ รวมทั้งได้รับรู้ถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติตามพันธกรณีในความตกลง GPA ของภาคีสมาชิก ซึ่งจะช่วยให้ไทย โดยเฉพาะรัฐบาลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถเรียนรู้เกี่ยวกับความตกลง GPA ได้โดยตรง และนำมาซึ่งการประเมินผลดีและผลเสียที่จะเกิดจากความตกลงดังกล่าวเพื่อประกอบการตัดสินใจเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลง GPA ของไทยในอนาคต

^๑ https://www.wto.org/english/tratop_e/gproc_e/memobs_e.htm

นอกจากนี้ ไทยในฐานะผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP สามารถขอความช่วยเหลือทางด้านเทคนิค (Technical assistance) ที่เกี่ยวกับความตกลง GPA จากสำนักงานเลขาธิการองค์การการค้าโลก (WTO Secretariat) ได้ โดยจะอยู่ในลักษณะของการจัดอบรมหรือการสัมมนา ทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค

๒. สถานะล่าสุดของการดำเนินการของไทย

- เมื่อวันที่ ๒๐ เมษายน ๒๕๕๘ ที่ประชุมคณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบการสมัครเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP ของไทยตามที่กระทรวงการคลังเสนอ

- คณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การการค้าโลก ณ นครเจนีวา สมาพันธรัฐสวิส ได้ยื่นหนังสือแสดงความจำนงขอสมัครเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์อย่างเป็นทางการของไทยต่อประธานคณะกรรมการ GP เมื่อวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๕๘

- ที่ประชุมคณะกรรมการ GP เมื่อวันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๕๘ ที่ผ่านมา ได้พิจารณาคำร้องแสดงเจตจำนงของไทยในการสมัครเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP และมีมติเห็นชอบต่อคำร้องดังกล่าว โดยที่ไม่มีภาคีความตกลง GPA ใดคัดค้าน ส่งผลให้ไทยมีสถานะเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP ของ WTO อย่างสมบูรณ์ โดยภาคีความตกลง GPA ให้การตอบรับที่ดีต่อการเข้าเป็นผู้สังเกตการณ์ในคณะกรรมการ GP ของไทย และคาดหวังว่าจะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้ไทยมีความสนใจที่จะเข้าเป็นภาคีในความตกลง GPA ในอนาคต

- เมื่อวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๘ ไทยได้เข้าร่วมการประชุมคณะกรรมการ GP โดยถือว่าการเข้าร่วมประชุมในฐานะผู้สังเกตการณ์ของคณะกรรมการ GP เป็นครั้งแรกของไทย โดยมีผู้แทนจากกรมบัญชีกลาง และกรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศเข้าร่วมการประชุมดังกล่าว

๓. การดำเนินการต่อไป

- การประชุมคณะกรรมการ GP จะมีการประชุม ๓-๔ ครั้งต่อปี โดยการประชุมคณะกรรมการ GP ในครั้งต่อไปมีกำหนดประชุมในระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๘ ตุลาคม ๒๕๖๐

ส่วนยุโรป ๒ สำนักยุโรป กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ

กันยายน ๒๕๖๐